

EU4Environment

Green Economy in Eastern Partner Countries

Funded by
the European Union

Achiziții Publice Durabile

Republica Moldova

Action implemented by:

Ce motive există pentru a implementa achizițiile publice durabile în Moldova?

1. "Puterea banilor": în Republica Moldova, autoritățile publice posedă o putere semnificativă de cumpărare:

- În anul 2020, conform datelor prezentate de Banca Mondială, achizițiile publice au contribuit semnificativ la PIB-ul Moldovei, reprezentând 5,5% din acesta.

2. "Efect de multiplicare": Achizițiile publice durabile oferă o mare oportunitate de a stimula dezvoltarea de piețe inovative și durabile, contribuind la tranziția către o economie ecologică:

- Achizițiile publice durabile încurajează crearea locurilor de muncă
- Achizițiile publice durabile au un efect stimulator asupra producției și consumului de produse mai ecologice

3. "Achizițiile Publice Durabile reprezintă o formă bună de achiziție publică":
Implementarea achizițiilor publice durabile reprezintă o modalitate eficientă de a promova dezvoltarea economică, socială și de mediu, aducând beneficii semnificative în toate aceste domenii.

- Organizațiile responsabile de achiziții au o poziție unică de **a solicita transparență** privind impactul produselor și serviciilor atât în faza de producție, cât și în cea de consum.
- Prin achizițiile publice durabile, se urmărește achiziționarea de produse superioare de la companii care oferă soluții mai avansate.

Traectoria de implementare a achizițiilor publice durabile în Moldova

- În 2014 Republica Moldova a semnat un **Acord de asociere cu Uniunea Europeană**. Acest Acord de asociere conține prevederi privind **tranziția către o economie ecologică și promovează utilizarea achizițiilor publice durabile ca o modalitate eficientă pentru a facilita această transformare.**
- Începând cu anul 2014, Republica Moldova a demarat demersuri în cadrul programului **EaP GREEN** pentru a implementa achizițiile publice durabile, iar din anul 2019, aceasta a început să implementeze activități referitoare la Achizițiile Publice Durabile și etichetarea ecologică ca parte a proiectului **EU4Environment**.

- Moldova a revizuit și evaluat **cadrul legal privind mediul**, care influențează achizițiile publice, precum și instrumentele existente pentru a sprijini implementarea practicilor de achiziții durabile, inclusiv datele referitoare la achizițiile publice, documentele actuale de licitație și atribuirea contractelor.
- În anul 2022 a fost elaborată o **Hotărâre a Guvernului referitor la achizițiile publice durabile** care încurajează autoritățile contractante să includă criterii de achiziție durabilă în procedurile lor. De asemenea, aceasta stabilește domeniile prioritare și responsabilitățile specifice ale autorităților de achiziții publice pentru monitorizarea aplicării criteriilor privind achizițiile publice durabile în cadrul achizițiilor publice la nivel național.

Grupuri prioritare de produse pentru implementarea achizițiilor publice durabile

- Susținută de mai mulți donatori și organizații internaționale, și urmând abordarea UNEP privind achizițiile publice durabile, **Moldova a efectuat o analiză pentru a identifica produsele cele mai des cumpărate de către autoritățile publice.** Studiul a implicat:
 1. Evaluarea disponibilității pe piață a produselor și serviciilor ecologice.
 2. Evaluarea capacității pieței, inclusiv a întreprinderilor mici și mijlocii, de a produce și oferi produse ecologice și eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor.
 3. Stabilirea priorităților grupurilor de produse pentru care sunt disponibile alternative mai ecologice, acestea urmând să fie luate în considerare în cadrul licitațiilor-pilot pentru achizițiile publice durabile.
 4. Analiza riscurilor de mediu asociate cu aceste produse și servicii.
- **În Moldova, grupurile de produse prioritare identificate în cadrul licitațiilor pilot pentru achiziții publice durabile sunt:**

Fructe și legume ecologice

Uși și ferestre eco-eficiente

Grupul prioritar de produse: producția și consumul de alimente

În Moldova, **produsele alimentare, inclusiv fructele și legumele ecologice**, sunt printre cele mai cumpărate grupuri de produse de către organizațiile de stat.

- Acest lucru reflectă **rolul fundamental al agriculturii** în economia Moldovei:
- În ultimii ani, producția agricolă a reprezentat aproximativ 12% din PIB-ul Moldovei.
- Cultivarea fructelor reprezintă o ramură strategică importantă a economiei, contribuind cu aproximativ **40% la valoarea producției agricole** în anul 2020 (respectiv, în 2020 s-au produs în jur de 1.156.000 de tone de fructe).
- **Merele și strugurii** sunt cele mai importante culturi, cu o pondere cumulată de peste 80% din producția totală de fructe (480.000 de tone de mere și 462.000 de tone de struguri).

(Sursă: Invest Moldova, 2022)

Impactul produselor alimentare asupra mediului este manifestat de-a lungul întregului ciclu de viață al acestora

1. **Producție:** Emisii de gaze cu efect de seră, poluarea apei și solului cu pesticide, defrișări.
2. **Procesare:** Utilizarea energiei și a apei, combustibili fosili, substanțe și materiale toxice.
3. **Distribuție:** Emisii de gaze cu efect de seră.
4. **Acces și consum:** Una dintre cauzele majore ale emisiilor de gaze cu efect de seră la nivel mondial este consumul de carne, precum și ambalajele din plastic și nereciclabile și deșeurile alimentare.
5. **Eliminare:** depozitarea deșeurilor organice generează emisii de gaze cu efect de seră, deșeurile anorganice eliberează substanțe toxice, levigarea, etc.

Cultivarea nesustenabilă a merelor și strugurilor poate duce la următoarele probleme:

- Emiterea în creștere a gazelor cu efect de seră (cum ar fi prin utilizarea combustibililor fosili)
- Degradarea terenurilor și a solului
- Consumul excesiv de apă și poluarea apei
- Poluarea cauzată de utilizarea pesticidelor și a îngrășămintelor chimice
- Reducerea biodiversității (de exemplu, defrișarea în scopul creării terenului agricol)

Care sunt motivele pentru care ar trebui ca autoritățile publice să achiziționeze mai multe produse alimentare ecologice?

Includerea în achizițiile publice a meselor ecologice, bogate în plante și sănătoase, oferă beneficii de mediu, sociale și economice în ceea ce privește consumul și producția de alimente, cum ar fi:

1. Mai puține emisii de CO2
2. Mai puține deșeuri
3. Personal fericit (satisfacție sporită la locul de muncă, mai puține zile de concediu medical)
4. Diete mai sănătoase (reducerea consumului de carne și alegerea uneia mai calitative, diminuarea consumului de alimente procesate și includerea în meniul zilnic a unor alimente bogate în plante)
5. Reducerea costurilor privind sănătatea publică

Principalele beneficii ale achiziționării durabile de mere și struguri:

- **Performanță socială și de mediu îmbunătățită** prin asigurarea de condiții de muncă echitabile și susținerea tranziției Moldovei spre o economie ecologică.
- **Beneficii financiare pe termen lung**, de exemplu, costuri mai mici pentru sănătatea publică prin utilizarea de produse ecologice, sănătoase și pe bază de plante, reducerea dependenței de energia neregenerabilă, diminuarea utilizării de substanțe chimice, scăderea costurilor aferente degradării solului și de gestionare a deșeurilor.
- **Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a consumului de energie**, de exemplu, prin metode de producție mai eficiente din punct de vedere energetic.

- **Conservarea resurselor naturale**, de exemplu, reducerea deșeurilor de apă și a poluării; limitarea defrișărilor; prevenirea degradării solului.
- **Stimularea piețelor în direcția inovării și a durabilității** prin stimularea producției și a cererii de produse ecologice, creșterea utilizării etichetelor ecologice, îmbunătățirea capacităților tehnice ale producătorilor și accesul la piețe noi și în curs de extindere.
- **Îmbunătățirea sănătății umane și a securității alimentare**, de exemplu, o mai mare disponibilitate a produselor ecologice; limitarea utilizării pesticidelor și îngrășămintelor chimice; reducerea deșeurilor alimentare și prevenirea degradării solului.

Achizițiile publice durabile nu sunt o practică separată și independentă

Eficiența achizițiilor publice durabile este direct influențată de **existența unui cadru de achiziții publice care să încurajeze și să sprijine** aceste achiziții. Acest subiect implică mai multe elemente esențiale, printre care se numără:

1. Un sistem de achiziții publice transparent
2. Personal calificat și instruit
3. Evaluarea strategică a ofertelor de achiziții publice (ținând cont de criterii multiple și nu doar de prețul cel mai scăzut)
4. Un cadru legal cu referire directă la achizițiile publice durabile
5. Comunicarea clară a criteriilor de mediu, sociale și economice pentru potențialii ofertanți
6. Valori comune și conștientizarea mediului în rândul personalului

Pentru informații suplimentare

- “Second Edition of UNEP’s Sustainable Public Procurement Guidelines”. UNEP, 2021. <https://www.unep.org/resources/publication/second-edition-uneps-sustainable-public-procurement-guidelines> [18.11.2022].
- “EU GPP Criteria”. European Comission, 2019. https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm [18.11.2022].
- “Green products and public procurement”. EU4 Environment, n.d. <https://www.eu4environment.org/areas-of-work/green-products-and-public-procurement/> [18.11.2022].
- “Case Studies on Sustainable and Circular Procurement”. ICLEI Sustainable Procurement Platform, n.d. <https://sustainable-procurement.org/case-studies/> [18.11.2022].

Funded by
the European Union

EU4Environment

Green Economy in Eastern Partner Countries

➔ www.eu4environment.org

© 2023 UNEP. All rights reserved. Licensed to the European Union under conditions.

[#StrongerTogether](#)

[#EasternPartnership](#)